Europaparlamentet
2014-2019

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

2018/0318(NLE)

25.10.2018

***

FÖRSLAG TILL REKOMMENDATION

om förslaget till rådets beslut om ingående av statusavtalet mellan Europeiska unionen och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien om åtgärder som genomförs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien
(COM(2018)0611 – C8-0000/2018 – 2018/0318(NLE))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Bodil Valero

Teckenförklaring

*	Samrådsförfarande
***	Godkännandeförfarande
***I	Ordinarie lagstiftningsförfarande (första behandlingen)
***II	Ordinarie lagstiftningsförfarande (andra behandlingen)
***III	Ordinarie lagstiftningsförfarande (tredje behandlingen)

(Det angivna förfarandet baseras på den rättsliga grund som angetts i förslaget till akt.)

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION 5

MOTIVERING 6

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om förslaget till rådets beslut om ingående av statusavtalet mellan Europeiska unionen och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien om åtgärder som genomförs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien (COM(2018)0611 – C8-0000/2018 – 2018/0318(NLE))

(Godkännande)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av förslaget till rådets beslut (COM(2018)0611),

– med beaktande av [utkastet till avtal mellan Europeiska unionen och Fyrom] (XXXXX/2018),

– med beaktande av den begäran om godkännande som rådet har lagt fram i enlighet med artiklarna 77.2 b och d och 79.2 c samt artikel 218.6 andra stycket a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (C8-0000/2018),

– med beaktande av artikel 99.1 och 99.4 samt artikel 108.7 i arbetsordningen,

– med beaktande av rekommendationen från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (A8-0000/2018).

1. Europaparlamentet godkänner att avtalet ingås.

2. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända parlamentets ståndpunkt till rådet och kommissionen samt till regeringarna och parlamenten i medlemsstaterna och i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.

MOTIVERING

a. Bakgrund

Förslaget till rådets beslut syftar till ett godkännande av statusavtalet mellan Europeiska unionen och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien (Fyrom) om åtgärder som utförs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i Fyrom i enlighet med förordning (EU) 2016/1624 om en europeisk gräns- och kustbevakning.

I nämnda förordning anges olika möjligheter för byrån att samarbeta med tredjeländer. Begreppet statusavtal syftar till att skapa en rättsligt bindande ram för byråns verksamhet, där medlemmar i enheterna som har verkställande befogenheter skulle utstationeras till tredjelandets territorium. I artikel 54.4 i förordning (EU) 2016/1624 föreskrivs uttryckligen att ett statusavtal ska ingås mellan unionen och det berörda tredjelandet i fall där avsikten är att utplacera enheter från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån i ett tredjeland för att de ska delta i åtgärder där medlemmarna i enheterna kommer att ha verkställande befogenheter, eller i fall där andra åtgärder i tredjeland kräver det.

Syftet med statusavtalet är att omfatta alla aspekter som är nödvändiga för att utföra byråns åtgärder i tredjeländer. Vidare ska det innehålla en beskrivning av insatsens omfattning, civilrättsligt och straffrättsligt ansvar samt uppgifter och befogenheter för de utplacerade medlemmarna i enheterna. Statusavtalen bör också garantera full respekt för de grundläggande rättigheterna och inrättande av särskilda mekanismer för klagomål som ska användas i händelse av kränkningar av de grundläggande rättigheterna under dessa insatser.

Statusavtalet med Fyrom är resultatet av att man för andra gången slutfört avtalsförhandlingar med ett tredjeland i den serie förhandlingar om statusavtal som inletts med länderna på västra Balkan.

b. Föredragandens ståndpunkt

Föredraganden anser att ingåendet av formella, rättsligt bindande avtal inom ramen för samarbetet med tredjeländer, i motsats till ingåendet av informella samarbetsavtal, är av avgörande betydelse för att säkerställa insyn, offentlig granskning och demokratisk tillsyn av sådant samarbete. Alla avtal mellan Europeiska unionen och tredjeländer om åtgärder som utförs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån bör dock övervägas noga, ha ett mervärde och vara strikt nödvändiga och proportionella i fråga om syfte och innehåll.

Därför är ingående av statusavtal avgörande, inte bara för att säkerställa insyn och ansvarsskyldighet i Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa samarbete med tredjeländer, utan också för att säkerställa en tydlig ram för samarbete med tredjeländer om förvaltningen av EU:s yttre gränser. Statusavtalet bör också säkerställa skyddet av de grundläggande rättigheterna och betona skyldigheten för medlemmarna i enheten att till fullo respektera de grundläggande rättigheterna och friheterna, särskilt rätten att få tillträde till asylförfaranden, principerna om mänsklig värdighet, förbudet mot tortyr samt omänsklig eller förnedrande behandling, rätten till frihet, principen om non-refoulement, förbudet mot kollektiva utvisningar, barnets rättigheter och rätten till respekt för privat- och familjelivet inom ramen för avtalets tillämpningsområde. Dessutom bör de systematiskt fastställa skyldigheten att inrätta och tillämpa effektiva mekanismer för klagomål avseende

grundläggande rättigheter i linje med artikel 72 i förordning (EU) 2016/1624, vilket skulle säkerställa möjligheten till prövning om de grundläggande rättigheterna kränks under insatser inom ramen för detta samarbete.

För att byrån i framtiden ska kunna fungera och drivas på ett sunt sätt i framtiden när det gäller samarbete med tredjeländer måste strikt respekt för grundläggande rättigheter, dataskydd och integritet beaktas fullt ut även i framtida avtal. För att säkerställa adekvat ansvarsskyldighet ska under alla omständigheter en tillfredsställande rättslig ställning för medlemmarna i enheten ingå, med tydliga regler om straffrättsligt, civilrättsligt och administrativt ansvar. När det gäller framtida förhandlingar om att upprätta statusavtal uppmanar föredraganden kommissionen att under alla omständigheter göra en bedömning av situationen för de mänskliga rättigheterna/de grundläggande rättigheterna i det berörda tredjelandet innan förhandlingar inleds och att skyndsamt meddela Europaparlamentet resultatet av denna bedömning.

När det gäller utvecklingen av förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning avseende samarbete med tredjeländer betonar föredraganden vikten av att undvika att samarbetet med tredjeländer utvidgas till att även omfatta tredjeländer som inte har en gemensam yttre landgräns med en medlemsstat, i linje med byråns mandat att stödja medlemsstaterna i förvaltningen av EU:s yttre gränser.

Inför ingåendet av de kommande statusavtalen med tredjeländer uppmanar föredraganden kommissionen att skyndsamt tillgängliggöra och offentliggöra alla handlingar som är nödvändiga för att parlamentet ska kunna utföra sitt institutionella arbete och inleda relevanta godkännandeförfaranden i enlighet med artiklarna 99.1, 99.4 och 108.7 i arbetsordningen, inbegripet utkasten till statusavtal före ingåendet. Detta skulle säkerställa insyn och en ordentlig offentlig granskning och demokratisk tillsyn av sådana avtal.

Föredraganden anser avslutningsvis att det föreslagna statusavtalet är förenligt med det mallstatusavtal som ingick i kommissionens meddelande i fråga om innehåll och bestämmelser som bör ingå i det slutliga avtalet.

När detta avtal går in i genomförandefasen begär parlamentet att Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån skyndsamt informerar Europaparlamentet om den verksamhet som bedrivs som en del av genomförandet av statusavtalet och påminner byrån om dess skyldighet att inkludera en bedömning av samarbetet med tredjeländer i sina årsrapporter i enlighet med artikel 54.11 i förordning (EU) nr 2016/1624.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar föredraganden att parlamentet godkänner utkastet till rådets beslut.